

L'ORIENTACIÓ PROFESSIONAL

L'EXAMEN DE LES APTITUDS INDIVIDUALS

La primera categoria de treballs que emprèn l'orientació professional en el seu darrer d'obtenir una millor repartició dels homes entre les professions econòmiques, tendeix a posar de relleu les aptituds i les ineptituds espontànies que presenten els individus.

En aquesta tasca es veu obligada a lluitar amb un gros prejudici, massa difós avui encara entre la nostra gent, ço és, el prejudici d'una forta semblança entre els homes, que els fa a tots igualment aptes per a les més diverses professions, amb tal de posar-hi voluntat i esforç. Encara avui molts creuen que no més els grans talents i els genis naixen predestinats a un gènere especial d'activitats, mentre el comú dels homes constitueix una massa homogènia enmotllable amb facilitat a tota classe de professions. El que es llasta de natural, s'acostuma a dir, excel·leix en qualsevulla professió, mentre l'individu curt i obtús de mena jamai assolirà un rendiment mig de treball, sigui qualsevulla la professió escollida. En el fons, segons aquesta opinió, és ben indiferent pel comú dels homes que's dediquin a una professió o a una altra.

Cal fer justícia a la part de veritat que una semblant concepció comporta. És evident que la llestesa natural—que la psicologia d'avui anomena, amb paraula tècnica, «intel·ligència general»—contribueix, com factor de primera força, a una superioritat de rendiment en qualsevol ordre d'activitats a les que l'individu apliqui les seves energies. Sempre, *en igualtat de les altres condicions*, l'individu més despert d'intel·ligència aventatjarà al menys despert. Però, junt amb aquesta veritat, aquella concepció comporta també un gros

error, consistent en desconèixer i menysprear la diversitat de les condicions de que es troben afectats la generalitat dels individus humans.

No hi ha dos homes iguals per l'estructura del cos, i molt menys per la de l'esperit: cada individu humà es diferencia dels demés físicament, i també mentalment. Dels trets personals antropològics—estatura, configuració del cos, posat i actituds, etc.,—ens valem cabalment en la vida ordinària per a distingir unes persones de les altres; als trets antropològics, perceptibles a l'ull nu, acompanyen sovint diferències més importants en la constitució anatómica i en el funcionament orgànic. Una varietat infinitament més rica mostra la senzilla observació de les característiques espirituals dels homes, de llurs modes de pensar, de sentir i de veure, en els que les diferències individuals són tan profundes i extenses que es fa del tot impossible trobar dos homes amb un esperit idèntic. «Cada home és un món», em deia una vegada amb frase precisa un pagès de la meua terra.

La generalitat dels homes menysprea les característiques individuals, no per defecte de constatació, sinó per creure-les poc importants i sense transcendència per a les activitats professionals. Amb lo qual cauen en un greu error que la psicologia contemporània ha vingut a posar al descobert. El fet és que, de naixença, cada home es troba més o menys ben dotat per a certes activitats; i aquest fet porta aparellades grosses conseqüències en el desenvolupament de la lluita per la vida, i especialment en la concurrència econòmica. Encara que el comú dels homes posseeixi

una bona musculatura, no més uns quants poden arribar a atletes. Hi ha qui posseeix pulmons prou bons per a viure ple de salut en un treball professional corrent, però no resistiria gaires anys el treball en certes indústries on la respiració es troba alterada. Les singularitats anatòmiques i fisiològiques, ja per si soles, predisposen els homes, i amb més freqüència encara els inutilitzen, per a certes professions.

Molt més el fet assenyalat esdevé important en tractar-se de les aptituds mentals. D'aquestes aptituds cada professió n'exigeix un mínim, variable amb la professió mateixa: una certa forma i grau d'atenció o de memòria o d'inemotivitat o d'inventiva, etc., es a dir, cada professió posa a contribució unes certes aptituds mentals amb preferència a les altres o en major grau que les altres. El treball d'una telefonista no requereix les mateixes aptituds que, poso per cas, el treball d'un aviador o el d'un caixista d'impremta. No pot, doncs, ésser indiferent a la professió que els individus humans excel·leixin en certs ordres d'aptituds mentals o deixin d'excel·lir-hi. De fet, cada home posseeix un conjunt d'aptituds diverses i un conjunt de mancances o ineptituds que'l predisposen en més o en menys a certes professions i l'inutilitzen per altres. Sobretot en els grans centres industrials, on l'individu ha de lluitar en concurrència amb altres professionals, les aptituds per a la professió escollida li atorgaran una forta ventatja en el mercat del treball, mentre les ineptituds el posaran a dos dits de la derrota i provocaran el seu rebuig cap a les zones dels mals professionals llençats de l'indústria o insuficientment retribuïts.

* * *
La primera tasca de l'orientació professional consisteix en l'examen de les aptituds individuals, confiat a especialistes. L'examen es doble: mèdico-antropològic i psicològic. El primer té per objecte descobrir les particularitats individuals del organisme que inutilitzen o predisposen per a certes professions; l'examen psicològic es proposa un objecte idèntic amb relació a les aptituds mentals. A proporció, aquest segon ofereix un major interès, però també més grosses dificultats, perquè les aptituds mentals, gairebé sempre recòndites, costen més de revelar; al fi i al cap, les tares i anomalies del cos, tant les anatòmiques com les funcionals, són fàcils de descobrir

amb l'ajut de les tècniques perfeccionades que la medicina moderna posa en mans dels especialistes.

Dissortadament no podem dir avui altre tant de l'exàmen psicològic. Per una banda la complexitat de l'esperit ultrapassa de bon tros la complexitat de l'organisme, redoblant els obstacles a l'estudi de les peculiaritats individuals. Per altre banda, sobretot, la psicologia experimental contemporània es una ciència tan jove que no ha tingut temps encara de construir-se en molts punts tècniques prou perfectes per a la descoberta i mesura de les aptituds individuals. Podríem dir que ella va avençant a passes de gegant i perfeccionant-se cada dia més al contacte amb els problemes que l'orientació professional li planteja, esperonada per l'inajornable necessitat de resoldre'ls. Onsevulla s'han implantat els serveis d'orientació professional, aquesta actua de fet amb una pila de limitacions, però tantejant a cada hora nou terreny per a donar un major compliment al seu comès.

Els procediments tècnics emprats per a la valoració de les dades recollides en l'exàmen psicològic, son manllevats dels que usa la Psicologia anomenada individual i es basen en la teoria dels tipus. D'acord amb aquesta teoria, les característiques individuals es reparteixen en grups caracteritzats pel predomini d'una funció o d'una aptitud mental; cada grup constitueix un tipus. De temps la Psicologia individual ve distingint i classificant els tipus possibles en tots els ordres de les activitats psicològiques. De primer foren distingits els tipus imaginatius; visual, acústic i motor, anomenats així per la mena d'imatgeria que cada home tendeix a reviu amb preponderància. Els músics, per exemple, tendeixen a reviu sobretot les imatges sonores, els pintors les visuals, els pianistes les imatges de moviment dels dits. En correspondència amb aquells es dibuixen tres tipus de memòria, quines diferències juguen un gros paper en la forma i facilitats de l'aprenentatge. A més dels susdits, la memòria comporta un nombre crescut d'altres tipus: hi ha qui recorda amb una facilitat gran els números, o bé les persones, o bé els llocs, o les paraules, o les situacions. Uns posseeixen una memòria gairebé no més mecànica, altres una forta memòria lògica; els uns la posseeixen més intuïtiva, els altres més abstracte. I encara, atenent a les qualitats, la memòria pot ésser ràpida o lenta,

extensa o reduïda, persistent o esfumadissa, fidel o insegura. I si de l'exàmen de la memòria passem al de les altres activitats de l'esperit, veurem multiplicar-se els tipus d'una manera prodigiosa. Aixís es parla d'un tipus emotiu i d'un tipus impassible, d'una imaginació plàstica i d'una imaginació lògica, d'un talent especulatiu i d'un talent pràctic, de voluntats enèrgiques i vacil·lants, de temperaments i caràcters de diferents menes. En especial, l'estudi de l'atenció en les seves varies formes ha revelat l'existència de tipus distints de la mateixa, que revesteixen una importància considerable per a la vida professional.

L'aplicació de les tècniques experimentals psicològiques permet averiguar el tipus de cada individu humà en els diversos ordres de les activitats mentals. Perquè tot home posseeix normalment un cert tipus de memòria, altre d'atenció, altre d'imaginació, altre d'intel·ligència, altre d'emotivitat, etc., ço es, una determinada aptitud —o manca d'aptitud—per a les activitats mentals susdites. En molts casos fins s'ha arribat a mesurar el grau de l'aptitud o ineptitud explorada i a expressar en xifres numèriques, mes o menys arbitràries, el coeficient individual del tipus. Quan això és possible, el tipus normal ve expressat per una xifra mitjana. Si el coeficient individual la supera, llavors l'individu posseeix aquella aptitud en un grau superior al tipus corrent; si en canvi el coeficient individual es inferior a la xifra mitjana del tipus, llavors l'individu posseeix una aptitud inferior a la normal, ço es, es troba afectat d'una certa manca d'aptitud.

I aixís com en l'aspecte mèdico-anropològic per la reunió de totes i cada una de les particularitats individuals del organisme s'obté la descripció del individu en conjunt, ço es, la seva fitxa mèdico-anropològica, aixís també per la síntesi dels caràcters mentals individuals s'obté la descripció psicològica de l'individu, ço es, la seva fitxa psicològica, que s'anomena tècnicament «psicograma». El psicograma ve a resumir en una sola papereta els resultats dels exàmens psicològics parcials.

L'orientació professional realitza avui l'exàmen individual tan en l'aspecte mèdico-anropològic com en l'aspecte psicològic. La fitxa antropològica, més el psicograma, donen la descripció total de cada subjecte; i ambdós junts posen de relleu el conjunt de les seves aptituds físiques i mentals. En general, la fitxa antropològica dona a conèixer no més les ineptituds; el psicograma, en canvi, revela amb major claretat les aptituds genèriques del subjecte.

L'objecte de la Psicografia i del psicograma consisteix, doncs, en posar al descobert l'existència i el grau de desenrotllament de les aptituds mentals. Més concretament, consisteix en donar a coneixer, per l'indicació del tipus i del coeficient individual, quines aptituds mentals posseeix cada subjecte en grau normal, superior al normal o inferior al normal.

Amb lo qual queda resolt, al menys parcialment—fins allà on avui es bonament possible—el primer problema que's planteja en l'orientació professional, ço es, l'exàmen de les aptituds individuals.

JOAQUIM CARRERAS ARTAU

